

10.3.2. Din Kültür Ve Sanat Özet

2. Din, Kültür ve Sanat

İslam sanatı tevhid ilkesi çerçevesinde şekillenmiştir. Bu sebeple daha çok soyut içeriklere yer verilmiştir. Maddi ihtiyaçlar ile manevi değerleri birleştirmeyi hedeflemiştir.

İslam'ın mimari üzerindeki etkileri

İnsanoğlu kültürüne, medeniyetine ve dinine ait özellikleri mimari yapılarına yansıtmıştır.

İslam Medeniyetinde Bazı Mimari Eserler:

- Cami
- Medrese
- Darüşşifa
- Dergâh-Tekke
- Han-Hamam
- Kervansaray
- Şadırvan
- Köprü

İslam mimarisinin başlangıcı, Hz. Peygamber dönemine dayanır. Bunun en önemli örneği de Mescid-i Nebi'dir.

Emeviler döneminin sembol eserleri camiler olmuştur: Şam Emeviye Camii ve Mescid-i Aksâ

Abbasiler dönemi: Samarra Ulu Camii ve Mısır Ezher üniversitesi

Osmanlı'nın fethettiği beldelerde ilk iş olarak cami inşa etmesi, onun mabet merkezli bir medeniyet anlayışını benimsediğini göstermektedir. Osmanlıda, cami, mescit, medrese, türbe, çeşme, han, hamam vb. tarzda yapılar oluşturulmuştur.

Türklerin kervansaray mimarisinde geliştirdikleri çeşitli teknikler:

- Selçuklular ve Beylikler döneminde büyük, görkemli kapı mimarileri
- Osmanlıda kubbe mimarisi ve minareler.

Osmanlı döneminin mimarideki en önemli ismi Mimar Sinan'dır. Mimar Sinan, bıraktığı muhteşem eserlerle görenleri hayrete düşürmektedir. Osmanlı mimarisinde kubbeler, özel teknikleriyle Mimar Sinan döneminde zirveye ulaşmıştır.

- Şehzade Camii,
- Süleymaniye Camii,

- Edirne Selimiye Camii

Mimar Sinan'ın en çok bilinen eserlerindedir.

İslam'ın edebiyat üzerindeki etkileri

İslam dininin yayılmasından sonra her konuda olduğu gibi edebiyat ve şiir alanında da bir nevi devrim meydana gelmiştir. Şiirler; inanç, ahlak, dürüstlük ve benzeri konularla ilgili olarak yazılmıştır.

Karahanlılar dönemiyle (XI. yüzyıl) İslamiyet'in etkisi altına giren edebiyatımızdaki ilk eserler:

Yusuf Has Hacib Kutadgu Bilig

Kaşgarlı Mahmud Divan-ı Lügati't-Türk

Edip Ahmed Atabetü'l-Hakayık

Ahmed Yesevi Divan-ı Hikmet

Rabguzi Kısasu'l-Enbiya

Miladi 13 ve 14. yüzyıllar, Anadolu'nun manevi açıdan kalkınma çağıdır.

Mevlana, Yunus Emre, Hacı Bektaşî Veli ve Hacı Bayram Veli gibi büyük âlimler Anadolu'da manevi kalkınmayı hızlandırmıştır

Hacı Bektaşî Veli, Velâyetname ve Makâlât adlı eserleriyle tanınmış erenlerden biridir.

Mevlana Celâleddîn-i Rûmî "Mesnevi"sinde; Yunus Emre şiir ve ilahilerinde Allah aşkını anlatmışlardır.

Osmanlıda da edebiyatta zirve isimler ortaya çıkmıştır.

Divan şairi Fuzulî'nin (ö.1556), Hz. Peygamber'i metheden "Su Kasidesi" edebiyatımızda çok meşhurdur.

Yakın dönemde de İstiklal şairi olarak tanınmış olan Mehmet Akif Ersoy "Safahat" adlı eseriyle iz bırakmıştır.

İslam'ın musiki üzerindeki etkileri

İslam'ın musikiye bakışı ve diğer sanatlardan beklentisi:

Musikinin Allah'tan uzaklaştırmayan, iyiye ve güzele yönlendiren bir yapıda olması İslam'ın aradığı temel kuraldır.

Hz. Peygamber Kur'an'ın güzel sesle okunmasını teşvik etmiş ve ezanın güzel sesli kimseler tarafından okunmasını istemiştir. Ayrıca insanların düğün gibi zamanlarda da musiki eşliğinde ölçülü biçimde eğlenmelerine izin vermiştir. İslam medeniyetinde musiki alanında ilk ciddi çalışmalar Kindî, Fârâbî ve İbn Sînâ gibi filozoflar tarafından yapılmıştır.

İtrî ve Dede Efendi gibi bestekârlarımızın eserleri de musiki alanında önemli bir yere sahiptir.

Doğadaki su, kuş gibi varlıkların seslerinden tedavi amacı ile faydalanılmıştır.

İslam'ın hat üzerindeki etkileri

Hat sanatı Arap harflerinden doğarak İslam medeniyetinde müstakil ve olağanüstü bir konum kazanan güzel yazı (hüsnü hat) sanatıdır. Hat sanatçılarına hattat denir.

Aklâm-ı Sitte: (Sülüs, Nesih, Muhakkak, Reyhani, Tevki, Rika)

- Abbâsîlerin büyük hattatı Amasyalı Yakut el- Musta'sımî
- Osmanlı'nın meşhur hattatı Amasyalı Şeyh Hamdullah ve Ahmet Şemseddin Karahisari
- XVII. yüzyılın ikinci yarısında Hafız Osman

- Osmanlının son döneminde Mustafa Zühtî ve Kadıasker Mustafa İzzet
- Türkiye Cumhuriyeti devri hattatı Hamid Ayaç

İslam'ın tezhib üzerindeki etkileri

Arapça zeheb (altın) kelimesinden gelen tezhib, «altınla süslemek» anlamına gelir. Bir çeşit süsleme sanatıdır. Ana malzeme olarak altın veya yaldız kullanıldığından bu isimle anılmaktadır. Tezhib alanının sanatçılarına müzehhib denir.

Tezhip sanatı;

- Orta Asya'da Uygur Türkleriyle ortaya çıkmış, Selçuklularla İran üzerinden Anadolu'ya ulaşmıştır.
- Selçuklular Dönemi'nde Muhlîs b. Abdullah el-Hindî,
- Osmanlılar Dönemi'nde Ali Üsküdarî, Ahmed Hazine, Abdullah Buhârî
- Günümüzde Güzel Sanatlar Fakültelerinin Geleneksel Türk Sanatları Bölümleri'nde bu sanat eğitimi verilmektedir.

İslam'ın minyatür üzerindeki etkileri

Minyatür, bir tür resim sanatıdır.

10. SINIF 3. ÜNİTE
DİN VE HAYAT

- o Minyatür sözlük anlamı ile “yazma kitaplara yapılan küçük, renkli ve ince işlenmiş resim, nakış; bir şeyin küçük benzeri veya kopyası” gibi anlamlara gelir.
- o Minyatür sanatının sanatçılara nakkaş, atölyelerine de nakkaşhane denilmektedir.
- o İslam dünyasında resim denilince minyatür akla gelir.

YENİ NESİL EFSANEM SERİSİ

YENİ NESİL AKILLI DEFTERLERİMİZ

YENİ NESİL SORU BANKALARIMIZ

Sipariş Tel:

0 555 153 08 74 - 0 505 979 88 88

Sadece Din Dersi...

DDY YAYINLARI